

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In Qua Tractatur De Impedimentis Matrimonii, Usu Et Divortio

Bosco, Jean a

Lovanii, 1685

Concl. IV. Decretum Trident. comprehendit raptum cujusque fœminæ, sive virginis, sive corruptæ, sive meretricis & inhonestæ, conjugatæ & cujusvis statûs, etiam sponsæ de futuro. Debet vis inferri ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73448](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73448)

An raptus ex
raptu causâ
libidinis se-
quatur
Matr.

Et verò ex jure civili & antiquo Canonico videtur colligi, non ita rarum esse, ut vult. Lefsius, quòd ex raptu causâ libidinis sequatur Matrimonium; cum leges (ut sup. probavimus ex jure) soleant constitui in ijs, quæ frequenter accidunt. Hæc maturè considerentur, & statim apparebit, verum esse, quod Sanchez sup. n. 3. in fine dixit, sententiam Adversariorum esse valdè probabilem.

99.
Auctor am-
plectitur
sententiam
Sanchez, &
quare.

Ego amplexus fui sententiam Sanchez, quia; ut jam non semel dixi : *In obscuris minimum est sequendum, & : In pœnis benignior interpretatio est facienda.* Adde : correctionem jurium evitandam esse quantum commodè fieri potest, l. *Precipimus*, Cod. de Appel. §. fin. *Quidquid autem hæc lege specialiter non videtur expressum, id veterum legum, constitutionumq; regulis omnes relictum intelligant.* Quod ad eò verum est (inquit Sanchez lib. 1. disp. n. 6.) ut gratiã vitandæ juris correctionis à propria verborum significatione recedendum sit.

Cum ergò in hoc Decreto Trident. specialiter non sit expressus raptus causâ libidinis, & de rapta causâ ineundi Matrimonij id Decretum commodè intelligi possit, ne d. cap. fin. de Rapt. corrigatur plusquam necesse est, dicimus, raptum causâ libidinis non esse impedimentum dirimens; sed inter raptorem & raptam Matrimonium posse consistere vi d. Constitutionis Innoc. III. si prior dissensio transeat postmodum in consensum.

100.
Pro ea ad-
ducitur De-
clar. Card.
à Præposito.

Idque videtur declarasse Congregatio (inquit Præpositus hic q. 7. n. 141. ubi sequitur Sanchium, dicens : raptorem ob aliam causam, quam ut in uxores ducant, non comprehendendi à Concilio propter identitatem, vel majoritatem rationis; nec constitutio pœnalis extenditur in tali casu.

Oppositam
refert Em.
Sa.

Sed oppositam declarationem adducit Esa. Sa. verb. *Matrimonium* n. 9. dicens : Inter raptorem & raptam, etiam aliã causâ, quam ut uxor ducatur, quamdiu est in potestate raptoris non potest fieri validum Matrimonium, ex Concilio Trident. & Congreg. Concilij.

Neutra est
authenticâ.

Sed nec una, nec altera Declaratio est authentica quòd sciam; & idèd non est eis fides adhibenda; sed independentè ab illis res dijudicanda, utique in favorem Rei, quousque Ecclesia mentem suam apertius declaraverit,

101.
Objectio.

Dices : satis declaravit mentem suam, ubi punit raptorem, & fautores, si Clerici fuerint, eã poenã, ut à proprio gradu decident; ergò supponit raptorem aliquando fore Clericum, qui tamen non potest rapere causâ ineundi Matrimonij, cum illud contrahere possibile non sit.

Solvitur ex
Sanchez.

Respondet Sanchez lib. 7. disp. 13. n. 18. in fine : fautores, quos ea poena comprehendit, posse esse in sacris constitutos, & raptorem in minoribus, atque ita verificari esse Clericum. Adde : posse esse in sacris, & rapere causâ ineundi Matrimonij de facto, licet non de jure, & subesse tunc illis pœnis. Hæc ille.

Sed dicit aliquis : unde constat, quòd subesse tunc illis pœnis ? Nam hoc Aliqui videntur

negare. Scio : sed nunquid audiendi ? Patebit ex dicendis sequenti Conclusionè, quæ erit de qualitatibus fœminæ, huic Decreto Trid. subiectæ.

CONCLUSIO IV.

Decretum Trident. comprehendit raptum cujuscumque fœminæ, sive virginis, sive corruptæ, sive meretricis & inhonestæ, conjugatæ, & cujusvis statûs, etiam sponsæ de futuro. Debet vis inferri ipsi fœminæ.

Incipiamus à propria sponsa, quæ per vim rapitur causâ ineundi Matrimonij, ad quod se obligavit, idque dum est in mora, & sine justa causa renuit fidem datam servare. Dico : tali casu Matrimonium inter raptorem & raptam non posse consistere, quamdiu ipsa in potestate raptoris manserit, estò etiam liberè jam consentiret.

Ratio est; quia ubi jus non distinguit, neque nos distinguere debemus sine sufficienti ratione. Iam autem Trident. generaliter loquitur de raptore & rapta; neque ulla est ratio sufficiens, excipiendi sponsum, raptorem sponsæ de futuro. Quàmvis enim ipsa debeat Matrimonium contrahere vi sponsalium; equidem neque jus Civile, neque Canonicum concedit sponso violentam coactionem, quidquid sit de judice, de quo alibi egimus. Quidni ergò sponsum, vi abducens sponsam suam à domo parentum ad propriam domum, verus debeat censerì raptor, & ut offendens per illam abductionem libertatem Matrimonij, subjectus præsentì Decreto Concilij Tridentini ?

Nec obstat : quòd existens jam in domo sponsi, liberè in eum consentiat. Quippè Tridentinum petit ad majorem libertatem, ut sit extrâ potestatem raptoris, ibi : *Quamdiu ipsa in potestate raptoris manserit.* Quid sit autem in potestate raptoris manere, indicat sequentibus verbis : *Quòd si rapta à raptore separata, & in loco tuto & libero constituta, illum in vivum habere consenserit, eam raptor in uxorem habeat.*

Ergò aliquid plus requiritur, quam liber consensus; scilicet separatio à raptore, & constitutio in loco tuto & libero. Quam profectò separationem non postulabat Innoc. III. in d. eap. fin. de Rapt. & idèd quoad hoc à Trid. corrigitur.

Atque eodem argumento probatur, Tridentinum comprehendere raptum mulieris sive virginis, sive corruptæ, seu etiam meretricis & inhonestæ; quia omnis ille offendit libertatem Matrimonij, ut patet; neque mulier corrupta, & meretrix minus liberæ debent esse in contrahendo Matrimonio, quam virgo & honesta, cum æquale onus sibi ipsis imponant. Ergò non

102.
Raptus pro-
pria sponsa
punitur à
Trid.

Probatio.

103.

Occurritur
objectioni.

104.

Probatur
eod. arg.
Trid. com-
prehendere
omnem mu-
liorem.

apparet ulla ratio intelligendi Trid. de uno potius raptu, quam de alio.

An etiam mulierem conjugatam.

Sed quid si mulier sit conjugata, vel est aliud impedimentum dirimens inter eos, sive sit ex parte raptoris, sive ex parte raptæ? Conclusio nostra ait: etiam raptum huiusmodi mulieris in eo Decreto Concilij comprehendi, si reverà fiat causà Matrimonij ineundi de facto, licet non de jure.

105. Probatur ex Sanchez, quod sic.

105. Probat Sanchez sup. n. 14. Quia Trident. non petit iniri inter eos Matrimonium, nec id spectat; sed sive inecatur, sive non, suis pœnis eos afficit. Quod constat ex illis verbis, quæ post proximè relata adjungit: *Et nihilominus raptor ipse &c.* Quasi dicat: non minus incurrat pœnas raptor ducens, quam si non ducat. Ac proinde delictum, hic punitum, ipsà violentà abductione ad ineundum Matrimonium consummatur.

Trid. non supponit eos esse habiles ad contrahendum.

Nec spectat Trid. sint habiles, nec ne ad illud contrahendum. Siquidem illud contrahi, aut non contrahi, non confert ad pœnas. Nec supponit fore semper illos habiles ad Matrimonium, sed quando illud iniri permittit, id est, ex parte impedimenti raptus, quod non impedire ait, si velit fœmina, loco tuto ac plenæ libertati reddita. Secus, si ex alia parte impedimentum adfit: id enim Trident. minimè aufert.

106. Contrarium videtur servare Manuel.

106. Et hoc est verum, inquit Sanchez, quàmvis Manuel. 1. to. Sum. c. 231. n. 1. videatur oppositum sentire: explicans enim hoc decretum, ait, si quis non rapiat sponsam alienam, sed viduam, vel solutam, statuere Trident. ut raptor incurrat pœnas.

Colligitur ex verbis Trid.

Atque hæc opinio videtur colligi ex iis verbis Trident. *Quod si rapta à rapitore separata &c. eam raptor in uxorem habeat.* Ergò supponit Trid. raptorem & raptam tales esse, ut, secluso raptu, inter eos possit verum Matrimonium consistere.

Confirmatur à simili.

Et confirmatur à simili in impedimento criminis, quod non incurritur secundum Aliquos, quando adulteri aliundè, quam ex impedimento ligaminis, invalidè contraherent, eò quòd tali casu non detur occasio occidendi conjugem. Ergò similiter in præsentì casu, si Matrimonium inter raptorem & raptam aliundè est invalidum, quàm ex impedimento raptus, nulla datur occasio rapiendi, cum per raptum nequeat finis obtineri, tametsi raptus non foret impedimentum dirimens.

107. Resp. ad arg.

107. Respondetur ad argumentum: Concilium non supponere tales esse, sed fieri posse, ut tales sint, & siquidem tales sint, permittit eos contrahere.

Quid dicendum ad simile.

Sed quid ad simile? Illud non premit Sanchez, qui oppositum docet, ut sup. vidimus. Sed premit nos, qui cum Dicastillone id docuimus. Idèò disparitatem do: quòd impedimentum criminis spectet Matrimonium inter criminosos: at verò impedimentum raptus libertatem Matrimonij.

Id est, impedimentum criminis constitutum fuit ab Ecclesia, ut homines arcerentur ab adultis & occisionibus conjugum, quæ frequen-

ter contingerent, si adulteri aut machinatores possent validè contrahere; quæ ratio cessat, quando aliundè impediuntur contrahere. At verò impedimentum raptus inductum fuit, ad conservandam plenam libertatem Matrimonij, quæ ratio non cessat, tametsi aliundè impediuntur contrahere; quia contractus, quem intendunt, reverà non est plenè liber.

108. Resolutio finalis.

Quæ cum ita sint, liquet profectò, omnium fœminarum cujuscumque status eandem esse rationem, id est raptum sponsæ de futuro, mulieris honestæ, meretricis, virginis, corruptæ, conjugatæ, solutæ, eisdem pœnis Concilij Trid. subiectum esse. Nisi quòd Aliqui putent, raptum propriæ sponsæ, eà consentiente, invitis tamen parentibus, non subesse his pœnis; secus raptus alterius mulieris. Nos autem generaliter dicimus, raptum mulieris volentis non comprehendì hoc Decreto; estque ultima pars Conclusionis: *Debet vis inferri ipsi fœmina.*

109. Abducens propriam sponsam consentientem, non est raptor secundum jus Canonicum.

Equidem quòd raptus propriæ sponsæ non comprehendatur, patet ex cap. penult. de Raptoribus, ibi: *Respondemus, quòd cum ibi raptus dicitur admitti, ubi nil ante de nuptijs agitur, iste raptor dici non debet, cum habuerit mulieris assensum, & prius eam desponsaverit, quam cognoverit, licet parentes reclamarent, à quibus eam dicitur rapturam fuisse.*

Ergò secundum jus Canonicum, abducens propriam sponsam, raptor dici non debet; atque aded non incurrit pœnas jure Canonico pro veris raptoribus institutas, quidquid sit de pœnis juris civilis, de quibus antea egimus. Ita communiter DD.

An sit eadem ratio aliarum mulierum Affirmat Sanchez.

Quantum ad alias mulieres, quæ volentes abducuntur invitis parentibus, Multi, quos citat Sanchez sup. n. 13. existimant, tunc incurri has pœnas; quòd sit verè raptus, ut diximus Conclus. 1. Verum (inquit Sanchez loco citato) in contraria sum sententia. Quòd hoc Decretum libertati Matrimonij favere intendat, caveatque, ne fœmina renitens cogatur illud inire. At ad eam libertatem nihil confert parentum voluntas; sed sola fœminæ, quæ in hoc eventu reperitur abductioni connivens.

110. Occurritur objectioni.

Nec juvat; si dicas, voluntatem parentum deferri ad honestatem Matrimonij: Nam Tridentinum in eo Decreto non honestatem, sed solam ejus libertatem spectat. Quòd vel inde clarè constat, quòd ad valorem Matrimonij, inter eundem raptorem, ac violentè raptam, solum petat, raptam ad pristinam libertatem restitui, ac in loco tuto reponi. Hæc ille.

Veluti ergò alia Matrimonia contrà voluntatem parentum inita, valent, estò sint inhonestæ: quidni similiter in casu præsentì? Quia, inquis, in hoc casu est verus raptus. Respondeo: secundum jus civile transeat; secundum jus Canonicum, nego.

111. Quare hic sit potius raptus secundum jus

Quæ ratio disparitatis? Quia jus civile non tam consideravit libertatem Matrimonij, quàm expletionem libidinis, & injuriam illatam, sive raptæ, sive parentibus ejus; jam autem vera sit injuria parentibus, vel alijs, sub quorum custodia

di a

civile, quàm
Canonicum.

dia est mulier, quæ abducitur; & libido exple-
tur cum illa, licet volente.

At verò jus Canonicum solam consideravit
libertatem Matrimonij, quæ nullatenus offendi-
tur, quando scemina volens abducitur, tamen
contrà voluntatem parentum, Imò contraria vo-
luntas parentum potiùs offendit libertatem Ma-
trimonij, ut patet consideranti. Ergò jus Cano-
nicum ad eam non debuit attendere, sed ad so-
lam voluntatem mulieris, quæ contrahit Matri-
monium.

112.
Non excusat
à panis
Trid. quòd
parentes
consensiant.

Et hinc est verus raptus, subjectus pœnis
Concilij Tridentini, quando mulier abducitur
contrà propriam voluntatem, tamen si parentes
consentiant, quia tunc offenditur libertas Matri-
monij; & fit etiam vera injuria raptæ, quòd pa-
rentes non habeant jus in corpus filæ, sive ad ac-
tum libidinosum seu fornicarium, sive ad actum
conjugalem.

Igitur ex motivo utriusque juris colligitur
hic diversitas; quamquam in aliquibus hæc jura
convenient; scilicet, quòd utrumque petat ab-
ductionem & violentiam, ac spectet initium
actûs. Hinc pono sequentia corollaria. Primum:
Non comprehenditur Decreto Concilij Triden-
tini, qui dolo abducit, aut importunis precibus,
nisi æquivalent violentiæ. Secundum: Si vo-
luntariè discedat mulier, non censetur rapta,
tamen si postea mutet suam voluntatem.

Excusatur,
qui dolo aut
precibus ab-
ducit, nisi
æquivalent
violentiæ.

Probatur.

Ratio primi est; quia ad omnem verum rap-
tum requiritur violentia; ergò qui dolo aut pre-
cibus abducit, nisi hæc æquivalent violentiæ,
non est verus raptor. Porro Concilium loquitur,
non de omni eo, quòd potest impedire liberta-
tem Matrimonij; sed de vero rapto, quo impe-
ditur talis libertas.

113.
Quæ preces
æquivalent
ant.

Igitur non omnes preces, quæ possent impe-
dire libertatem Matrimonij, sufficiunt; sed tales
dumtaxat, quæ constituunt verum raptum,
id est, quæ æquivalent violentiæ. Æquivalent
autem, si æquivalent gravi metui, ita ut propter
eas, etiam secluso hoc Decreto Concilij, Matri-
monium foret irritum. Quando autem hoc fit,
diximus Disp. præced. Sect. 7. Conclus. 5. Vi-
deantur ibi dicta.

Sanchez.

Cùm raptus (inquit Sanchez sup. disp. 12.
n. 10.) vim desideret, non sufficiunt quæcum-
que preces importunæ; non etenim omnes eæ
vim inferunt; sed quando aliæ circumstantiæ
eum illis concurrunt, ut maximus reverentiæ
timor, ita ut personæ, sic instanti, non audeat
puella contradicere. Hæc ille.

114.
Non suffi-
ciant hic
blanditiæ
aut munera
data vel pro-
missa.
Navar.

Quod si solæ preces importunæ non suffi-
ciant ad violentiam inferendam, neque suffi-
cient blanditiæ, aut etiam munera data seu pro-
missa; quidquid de his dicat Navar. lib. 5. Con-
sil. tit. de Rapt. 2. edit. conf. 1. n. 2. ubi sic ait:
Nota, quòd raptus non admittitur sine violentia;
quia verbum, *rapere*, sonat violentiam, ut
sentit l. *Si eximendi*, ff. Ne quis eum, qui in jus
vocat. Ubi Angelus id expresse notat, quem re-
fert & sequitur Joannes ab Anania, Dicens:
eum qui vult probare raptum, debere ita articu-
lare, ut violentiam factam concludat; quàmvis

videatur sufficere persuasio exeundi à domo pa-
tris, ipsâ volente per munera data seu promissa,
ex mente Angeli, quatenus ait: eum, qui al-
lexit uxorem alterius ad adulterandum muneribus
vel promissis, dici posse adulteratum fuisse
illam invitam. Hæc ille. Quæ repetit consil. 3.
n. 1. neque improbat.

Nobis autem non probantur; nisi quis velit
admittere, eum, qui allexit puellam muneribus
vel promissis ad contractum Matrimonij, dici
posse cum invita contraxisse; adeoque invalidè.
Quod non puto Navarrum unquam admisisse.
Igitur præter munera data seu promissa, ampliùs
quid requiritur, ut abductio mulieris censetur
violenta; & per consequens verus raptus,
quem Trid. constituit impedimentum diri-
mens.

115.
Sicut nequæ
ad pœnas
juris civilis.

Sicut aliquid plus requiritur ad eum raptum,
quem jus civile punire voluit pœnâ mortis, &
amissione omnium bonorum, scilicet ut odiosis
artibus mulier fuerit circumventa juxta l. un.
Cod. de Rapt. virg. ibi. Nisi etenim eam solli-
citaverit, nisi odiosis artibus circumvenerit &c.
Vide dicta Conclus. 1. Ergò idem ad minus
requiritur ad raptum, quem puniri voluit Con-
cil. Trident. pœnis jam antea explicatis.

Et sicut in
his spectatur
initium
actûs, ita &
in illis.

Et verò sicut ad pœnas juris civilis requiritur,
ut mulier invita seu nolens discedat, aut potiùs
abducatur; nec sufficit si postquam voluntariè
discesserit, vi opprimatur, ut ibi ostendimus;
sic itidem ad pœnas Concilij Trid. requiritur, ut
mulier invita seu nolens abducatur, nec sufficit,
ut postquam voluntariè discesserat, existens jam
sub potestate viri, mutet suam voluntatem, &
displicere incipiat, quòd antea placuerat. Atque
adeo si rursum placere incipiat, quòd antea dis-
plicuit, validè poterit contrahere Matrimonium,
nisi aliquid aliud obstat; quia reverà non fuit
rapta.

Sin autem mulier invita abducta fuerit, ta-
meti postea sub potestate viri existens compla-
cere incipiat, quòd antea displicebat; equidem
Matrimonium non valebit, donec & usque eva-
serit potestatem viri, & raptor pœnis Trid. ma-
net subjectus, ut patet ex dictis.

116.
Quid sit
manere in
potestate
raptoris.

Spectandum quippè est initium actûs, & non
exitus. Et Trid. apertè dicit, non posse confi-
stere Matrimonium inter raptorem & raptam
quandiu ipsa in potestate raptoris manserit.
Quid autem sit manere in potestate raptoris, ex-
plicat sequentibus verbis: *Quod si rapta à rapto-
re separata, & in loco tuto ac libero constituta &c.*

Ergò manet in potestate raptoris, tamen si jam
liberè consentiat in Matrimonium, dummodò
non sit separata à rapto, & in loco tuto & li-
bero constituta, id est, in tali loco, ut nihil pe-
riculi (inquit Præpositus hic q. 7. n. 146. in Præposi-
tione) ampliùs à rapto, ejus famulis vel affec-
tus, illi imminet. Unde si puella ad suos re-
diens, in via consensum præstet in Matri-
monium, non subsistet, si imminet ei aliquid à
rapto periculum. Sic ille. Unde putat realem
separationem non sufficere.

117.
Sed nunquid requiritur?
Quid si manens
conjun-

Sed nunquid requiritur? Quid si manens
conjun-

An debeat
rapta reali-
ter esse sepa-
rata à rap-
tore.

conjuncta, nihil omnino periculi ipsi imminet? Ad hoc dubium non respondet Præpositus. Posset autem aliquis dicere utrumque requiri, & separationem realem, & constitutionem in loco tuto. Ratio: voluntas Ecclesiæ, quæ illa duo tamquam distincta posuit, & potuit utrumque sequi ad maiorem libertatem; maximè cum, quamdiu non est realiter separata, moraliter semper imminet aliquod periculum.

An debeat
subesse peri-
culum gra-
vis mali.

Neque oportet, ut sit periculum alicujus gravis mali; sic enim non esset hoc impedimentum distinctum ab impedimento gravis metus, cum tamen tamquam distinctum à DD. statuatur, & quasi Omnes supponant, posse raptam, manentem in potestate raptoris, liberè consentire sufficienter ad validum contractum; arg. cap. fin. de Rapt. Quem utique consensum ratione criminis perpetrati, & ne ullus attentet raptum, Matrimonij ineundi causâ, cum per illum Matrimonium invalidetur, Concilium reddit pro tempore inefficacem.

118.
Sufficiat rap-
tus per
alium.

Si autem à me queritur: an ad pœnas Tridentini sufficiat raptus per alium, v.g. per mandatarium. Respondeo citius, affirmativè, veluti dixi de pœnis juris civilis Concluf. 1. Hic enim est verus raptor, quando mandatum, aut etiam consilium fuerunt vera causâ, ita ut obligent ad restitutionem.

Quid si
quis rapiat,
ut rapta
Matr. ineat
cum tercio.

Iuvabit audire Sanchium sup. disp. 13. n. 6. Secundò infertur, si quis proprio motu, nimirum non petente, qui Matrimonium initurus est, foemina rapiat, non ut secum, sed ut cum alio Matrimonium contrahat, cum raptorem non subdi pœnis hujus Decreti Trid. ac valere Matrimonium cum illo tertio initum, si foemina reverà liberè consentiat, quàmvis nondum extrâ raptoris potestatem sit.

Constat; quia prima pœna illius Decreti est, ut inter raptorem & raptam non possit consistere Matrimonium, quamdiu rapta sub raptoris potestate fuerit; ac proindè supponit, raptum eò destinatum esse, ut raptor raptam ducat; non ergò locus erit iis pœnis, quando fit gratiâ ineundi Matrimonij cum alio.

119.
Quid si id
faciat ad in-
flamiam
illius tercij.

Si autem ad instantiam inituri Matrimonium rapuit, tunc Matrimonium cum illo erit invalidum; nisi prius in loco tuto foemina constituitur, & incurret ille, qui inflavit, ut raptus efficeretur, cæteras pœnas, tamquam verus raptor, per interpositam personam, ad effectum Matrimonij. Is verò, qui raptum exercuit, tamquam auxilium raptui ferens, ad finem ineundi Matrimonij, incurret excommunicationem & cæteras auxiliantium pœnas: at cum ipso potest foemina validè contrahere, priusquam in loco tuto reponatur. Quòd auxilium ferentes non plectantur in illo Decreto eâ pœnâ, ut Matrimonium cum ipsis consistere nequeat, donec foemina sit ad locum tutum restituta. Hactenus Sanchez.

Quid si
animus sciat
ad fieri, &
delectatur.
Præposi-
tus.

Sed quæro ego: quid si ille, in cuius gratiam puella rapitur, ab alijs prænosceret eorum machinationem, & de ea delectaretur? Respondet Præpositus sup. n. 143. Si nihil aliud faciat, seu

si nullum incursum in opus externum præbeat, non potest dici raptor, vel incurtere pœnas raptoris.

Ast interrogo rursùm: quid si non solum delectaretur interiùs; sed etiam interiùs approbaret & ratum haberet, quod nomine suo gestum fuerit? Vide quæ in simili diximus Sect. præced. Concluf. 6. de ratihabitione occisionis conjugis. Meo quippè iudicio est eadem ratio negandi impedimentum vel affirmandi.

Hoc certum sit: nullatenus necessarium esse ad hoc impedimentum, ut quis proprijs manibus rapiat mulierem. Nam (ut notat Præpositus sup. n. 144.) scopus Tridentini fuit potissimum, potentes per talem legem & irritationem coercere, qui minimè fuissent coerciti, si tum solum Matrimonium invalidè cum rapta contraherent, quando ipsi proprijs manibus foeminam abriperent; cum nobiles rarissimè per se abripiant, sed id per suos soleant exequi. Hæc ille.

Denique: nihil referre, five sequatur copula, five non sequatur, ad pœnas hujus Decreti incurrendas, indè satis constat; quòd non puniatur raptus causâ libidinis, ut sup. dictum fuit, sed causâ ineundi Matrimonij; ad quem finem copula nil confert, nisi quòd, eâ habitâ, faciliùs rapta, in loco tuto constituta, raptorem in virum habere consentiet. Sed non est verisimile, Concilium ad hoc attendisse, cum non prohibeat huiusmodi Matrimonium; sed solummodò irritet Matrimonium, quod raptor intendit contrahere durante raptu.

Quid ergò, inquis, si raptor non intendat contrahere durante raptu; aut si intenderit, sed in itinere, antequam rapta sit perducta ad locum destinatum, respiscat, & liberam eam dimittat.

Respondeo: dimissio illa non liberat ab alijs pœnis; quòd delictum hoc raptus in ipsa abductione consummetur, & tunc perfectè irrogetur libertati Matrimonij injuria: nec Concilium spectet, ut raptor in aliquo loco jam raptam constituerit, vel eam duxerit; sed tantum ut rapuerit causâ Matrimonij, illamque sub suâ potestatem repofuerit; sicuti reverà posuit, quando adhuc est in itinere, & nondum ad locum destinatum pervenit. Ita Sanchez sup. n. 10.

Ad primam quæstionem non respondet, quia eam sibi non proposuit. Dico ego, salvo meliori, huiusmodi raptorem, quàmvis gravissimè peccet, etiam quodammodò contrâ libertatem Matrimonij, haud equidem subijci prædictis pœnis, si verum est, quòd requiratur intentio Matrimonij, & non sufficiat actus externus rapiendi ob aliam quamcumque causam. Quippè cum Matrimonium illud honestum sit, & quodammodò debitum, si nimirum alio modo injuriam illatam non possit reparare; illa quoque intentio honesta erit, & quodammodò debita.

Si ergò non subijcitur dd. pœnis raptus ex intentione libidinis, quæ utique intentio mala est; cur putas raptus ex intentione Matrimonij, cessante raptu ineundi, quæ utique bona est, tantis pœnis erit obnoxius? Expectabo à Doctõribus

120.
Quid si
ratum habe-
ret?

Non est ne-
cessariū quis
proprijs ma-
nibus rapiat
Præposi-
tus.

121.
Non requi-
ritur copu-
la.

122.
Quid si di-
mittatur
rapta, ante-
quam sit
perducta ad
locum desti-
natum.

Sanchez.

Quid si
non inten-
dat contra-
here durante
raptu.

ribus responſionem ad hanc interrogationem. Interiunt, quia hic ſit rursùm mentio de intentione contrahendi, quæro: utrùm ſufficiat intentio merè interna; an verò necesseſum ſit, ut exterius illa intentio ſignificetur? Equidem qui docent, non ſufficere intentionem contrahendi merè internam, ad inducendum impedimentum criminis, facile concedent, etiam non ſufficere eam, ad inducendum impedimentum raptus; quæ enim ratio diſparitatis?

Ego autem, quia Sect. præced. Conclus. 5. docui, ſufficere intentionem internam in impedimento criminis, conſequenter aſſero, & eam hic ſufficere. Puto autem, quòd forum externum illam præſumeret, quòd eumque conſtaret, raptorem raptæ Matrimonium obtuliſſe.

Reſtat una difficultas: an ſicut prædictum Tridentini Decretum irritat Matrimonium inter raptorem & raptam, quamdiu in ejus poteſtate manſerit, ita quoque irritet ſponſalia, tunc inita? Reſponſio erit.

CONCLUSIO V.

Decretum Tridentini non irritat ſponſalia, inita inter raptorem & raptam, durante adhuc raptu.

124. *An raptus dirimat ſponſalia? Navar. cum alijs Aſſer. mat.*
Oppoſitum hujus Conclusionis docet Navarrus lib. 4. Conſil. in 1. edit. tit. de Conſanguin. conſil. 3. n. 6. & ſequentibus, in poſteriori lib. 5. tit. de Rapt. conſil. ult. quem ſequuntur Manuel to. 1. Sum. 1. edit. c. 231. n. 3. Vega 2. tom. Sum. c. 34. cal. 157. notab. 3. & Sanchez lib. 7. diſp. 13. n. 17.

125. *An bene.*
 Pro hac ſententia (quòd ſcilicet etiam ſponſalia ſint nulla) facere videtur primò: caſus in 1. Oratio, 16. ff. de Sponſal. quatenus probat, prohibito Matrimonio, etiam prohiberi ſponſalia. Hæc ſunt verba d. leg. *Oratio Imperatorum Antonini & Commodi, qua quaſdam nuptias in perſonam Senatorum inhibuit, de ſponſalibus nihil locuta eſt. Rectè tamen dicitur, etiam ſponſalia in his caſibus ipſo jure nullius eſſe momenti, ut ſuppleatur, quòd orationi deeſt.*

Hæc lex (juxtà Navar. ſup. n. 2.) quatenus probat, Matrimonio prohibito, prohiberi ſponſalia, & prohibito uno, prohiberi præambulum ad illud, non habet locum, niſi quando eadem ratio militat in Matrimonio & ſponſalibus, & in prohibito, & præambulo ejus.

Præterea (teſte Navar. ibidem) prædicta lex non habet locum, niſi quando Matrimonium perpetuò prohibetur, ſive quando impedimentum eſt perpetuum, & non quando impeditur ad tempus, ſive quando impedimentum eſt temporale.

Ex quo ſequitur (ut bene advertit Navar. ſup. n. 3.) quòd per d. 1. Oratio, non poteſt concludi, ſponſalia, de quibus quaeritur, eſſe nulla. Quippè Concil. permittit contractionem Matrimonij, poſteaquam rapta exierit domo

Boſco de Matrim. Pars II.

raptoris, & fuerit aſſecuta plenam libertatem contrahendi, vel renuendi, & ita inducit impedimentum temporale & non perpetuum.

Quà eadem ratione defenditur, quòd Concil. Trid. ſeſſ. 24. de reſor. Matr. c. 1. annullans Matrimonium contractum in abſentia Parochi, non annullat ſponſalia; quia Matrimonium non prohibetur perpetuò inter aliquos, eò quòd prohibeatur fieri in abſentia Parochi, cum fieri poſſit in ejus præſentia. Ita præſatus Auctor.

Qui tamen ex ea lege probat ſuam ſententiam n. 4. dicens: Ratio limitandi (jus antiquum) videtur fuiſſe, quòd conſenſus raptæ, præſtitus in domo raptoris, vel extrà eam, donec aſſequatur plenam libertatem, non eſt ſatis liber ad contrahendum Matrimonium, quòd plenam libertatem requirit, quæ ratio ita militat in ſponſalibus, ac in Matrimonia: quia ſponſalia etiam requirunt plenam libertatem, ſecundùm Omnes.

Ex hoc ſequitur, quòd licet 1. Oratio, quatenus habet, Matrimonio prohibito propter impedimentum perpetuum, videri ſponſalia prohibita, non concludat, ut dictum eſt, per prohibitionem Concilij temporariam videri prohibita ſponſalia: tamen quatenus probat, prohibito uno, videri prohibitum præambulum, in quo eſt eadem ratio, concludit, prohibito Matrimonio inter raptorem & raptam, donec rapta fuerit in domo raptoris, & donec aſſequatur plenam libertatem, cenſeri prohibita ſponſalia, donec maneret intrà domum, vel extrà, & non aſſequatur plenam libertatem; quia ut dictum eſt, defectus liberi conſenſus ita impedit ſponſalia ac Matrimonium. Hæc ille.

Prorsùs dictum eſt; ſed non eſt probatum. Et quoniam ego Diſp. præced. Sect. 7. Conclus. 11. ſuſtinui cum alijs multis Auctoribus, ſponſalia gravi metu extorta, non eſſe nulla ipſo jure, quamvis Matrimonium nullum ſit; & per conſequens, ſponſalia ad ſui valorem non requirere omnem eam libertatem, quam requirit Matrimonium; hinc conſequenter doceo, non valere hic argumentum à Matrimonio ad ſponſalia, eò quòd non ſit eadem ratio. Videantur dicta loco citato.

Mecum autem ſentit Perez hic diſp. 38. ſect. 4. n. 8. Moveor (inquit ille) quia lex Trident. irritans Matrimonium ratione raptus, cum ſit poenalis, & jus commune corrigens, de ſolo Matrimonio intelligenda eſt, nec debet extendi ad ſponſalia; Reg. *Qua a jure communi exorbitant, nequaquam ad conſequentia ſunt trahenda*, 28. De Reg. juris in 6. ſed tamquam caſus omiſſus relinquendus eſt diſpoſitioni juris communis; præſertim ubi non militat eadem prorsùs ratio prohibendi: nam Matrimonij contractus, cum ſit perpetuus ac indiſſolubilis, in favorem ejus plenæ libertatis ſtatutum eſt illud Tridentini Decretum: at ſponſalitus contractus multis de cauſis diſſolvi poteſt, & ideò ſufficit illi plena libertas ex parte contrahentium. Quare id firmatur eisdem

T 1

126. *Navar. ex ea probat ſuam ſententiam.*

127. *Oppoſitam ſententiam docet Auſtor.*

128. *Probatuſ à Pereo ex Reg. 28. juris in 6.*